

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0410U003971

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-07-2010

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Найдюнова Оксана Євгенівна

2. Naydyonova Oksana Evgeniyevna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.18

Назва наукової спеціальності: Ґрунтознавство

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-06-2010

Спеціальність за освітою: 7.070402

Місце роботи здобувача: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: 61024, м. Харків, вул. Чайковського, 4

Форма власності:

Сфера управління: Українська академія аграрних наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.354.01

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Чайковська, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: 61024, м. Харків, вул. Чайковського, 4

Форма власності:

Сфера управління: Українська академія аграрних наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.05

Тема дисертації:

1. Біологічна деградація чорноземів при зрошенні
2. Biological degradation of chernozems at irrigation

Реферат:

1. Об'єкт - явища біологічної деградації в зрошуваних чорноземах України. Мета - встановити зміни у складі й функціонуванні мікробних ценозів чорноземних ґрунтів при їхньому зрошенні залежно від якості зрошувальних вод, тривалості й інтенсивності зрошення, вихідних властивостей ґрунту, структури сівозміни, а також системи добрив і агроеліоративних заходів. Методи - тривалі стаціонарні польові дослідження, лабораторні мікробіологічні аналізи, модельно-вегетаційний дослід, статистичні методи (дисперсійний і кореляційний аналізи). Теоретичні результати - визначено напрями змін стану мікробних ценозів чорноземів під впливом зрошення в різних агроіригаційних і ґрунтово-кліматичних умовах; доведено оборотність і визначено швидкість відновлення біологічних властивостей чорноземів, порушених за зрошення, у постіригаційний період; науково обґрунтовано застосування різних агроеліоративних заходів із запобігання й усунення деградаційних проявів у зрошуваних чорноземах. Практичні результати - запропоновано систему

біологічних показників для контролю й оцінки агроекологічного стану зрошуваних ґрунтів та визначення ступеня їхньої деградації, яку рекомендовано для використання під час проведення еколого-меліоративного моніторингу зрошуваних ґрунтів. Отримані результати можуть бути використані при створенні екологічно безпечної системи зрошувального землеробства, нормуванні антропогенних навантажень на ґрунти при зрошувальних меліораціях, оцінці ефективності комплексу агро-меліоративних заходів з охорони і підвищення родючості зрошуваних ґрунтів. Новизна - полягає у встановленні закономірностей спрямованості зміни стану мікробних ценозів чорноземів при зрошенні залежно від якості зрошувальних вод, тривалості й інтенсивності зрошення, структури сівозміни, застосовуваних агро-меліоративних заходів, вихідних властивостей ґрунту. Простежено динаміку і визначено темпи відновлення біологічних властивостей чорнозему звичайного після припинення зрошення. Розроблено, апробовано й запропоновано систему біологічних показників для оцінки агроекологічного стану зрошуваних ґрунтів. Установлено вплив забрудненості зрошувальних вод і ґрунту важкими металами на розвиток біодеградаційних процесів у чорноземі звичайному в регіоні техногенного забруднення. Ступінь впровадження - результати роботи рекомендовано для використання Міністерством аграрної політики України, Міністерством освіти та науки України, Міністерством екології та природних ресурсів України, обласним державним проектно-технологічним центром охорони родючості ґрунтів і якості продукції, управлінням сільського господарства при проведенні еколого-меліоративного моніторингу зрошуваних, вилучених зі зрошення і прилеглих до них богарних ґрунтів. Результати досліджень можуть використовуватись у навчальному процесі в рамках курсів "Ґрунтознавство" та "Мікробіологія ґрунтів". Галузь - науково-освітня та природоохоронна.

2. Object - phenomenon of biological degradation in the irrigated chernozems of Ukraine. Purpose - to study changes in the composition and functioning of microbial cenoses of chernozems at irrigation, depending on the quality of irrigation water, the duration and intensity of irrigation, initial soil properties, the structure of crop rotation, as well as systems of fertilizers and applied agronomical melioration techniques. Methods - a long-term stationary field experiments, laboratory microbiological analysis, model-vegetation experience, statistical methods (variance and correlation analysis). Theoretical results - the direction of changes is determined in the states of microbial cenoses of chernozems under the influence of irrigation in different agriirrigational and soil-climatic conditions, the reversibility is shown and the rate of recovery is determined of biological properties of chernozems affected by irrigation. In the period after irrigation an application of various agroameliorative methods to prevent and eliminate displays of degradation in irrigated chernozems is proven. Practical results - the system of biological indicators is proposed that intended for monitoring and evaluation of agro-ecological conditions of irrigated chernozems and determining the extent of their degradation. The system is recommended for organizing and conducting of ecological/ameliorative monitoring of irrigated soil. The obtained results can be used to create an ecological safe system of irrigated agriculture, setting rates of anthropogenic loads on the soil in the irrigation engineering, in assessment of effectiveness of complex of agroameliorative methods in order to protect and improve the fertility of irrigated soils. Novelty - consists in the definitions of the directional change in the state of microbial cenoses of chernozems at irrigation depending on the quality of irrigation water, the duration and intensity of irrigation, the structure of crop rotation, used melioration methods, initial soil properties. The dynamic was traced and pace was determined of recovery of biological properties of ordinary chernozem after the termination of irrigation. The system of biological indicators to assess the agro-ecological conditions of irrigated soils was developed, approved and proposed. The effect was determined of contamination of irrigation water and soil with heavy metals on the development of degradation processes in ordinary chernozem in the region of technogenic pollution. Degree of application - results of dissertation work are recommended for application by the Ministry of Agrarian Policy of Ukraine, the Ministry of Education and Science of Ukraine, the Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine, by the regional state design-technological centers of soil fertility protection and production quality, administration of agriculture while carrying out ecological/ameliorative monitoring of irrigated soils, derived from irrigation soils and contiguous to them boghara soils. Results of research can be used in educational process as part of teaching disciplines on Soil Science and Soil Microbiology. Field - scientifically-educational and environment protection.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Балюк Святослав Антонович
2. Balyuk Svyatoslav Antonovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 03.00.18, 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мірошніченко Микола Миколайович
2. Мірошніченко Микола Миколайович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.18

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Красеха Єрофей Никифирович

2. Красеха Єрофей Никифирович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.18

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Канівець Віктор Іванович

2. Канівець Віктор Іванович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Балюк Святослав Антонович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Балюк Святослав Антонович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.